

Wycliffenytt

4/2022 / ÅRGANG 44 / WYCLIFFE.NO / SAMMEN OM BIBELOVERSETTELSE

Godt
nytt for
alle folk!

TEMA

➤ Tilbake på Madagaskar ➤ Fødsel i veikanten ➤ Språklæring før oversettelse

Ansvarlig utgiver: Wycliffe
Postboks 6625 St. Olavs plass, 0129 Oslo
info@wycliffe.no | wycliffe.no
Organisasjonsnr 980334600
Besøksadresse: Bernhard Getz' gate 3, Oslo
Telefon: + 47 22 93 27 80

Ansvarlig redaktør: Agnes Lid
I redaksjonen: Elisabeth Kvilesjø Berg
og Ane Bollestad Røed
Daglig leder: Agnes Lid

Styret: Hæge Aasmundtveit, Marianne Braseth,
Ragnhild Böhler, Geir Edvin Frøen,
Solvår Ask Isene, Svend Ole Kvilesjø,
John Vidar Larring (styreleder),
Eyvind Olafsrud og Anette Tombleson.

Frivillig abonnement: kr 200,-
Gavekonto: 3000 15 45546
Wycliffe bistand: 3000 20 75047
Vipps: 520 000

Wycliffes medarbeidere og driften av kontoret
er avhengig av økonomiske gaver. Disse kommer
hovedsakelig fra menigheter, organisasjoner
og enkeltpersoner som øremerker beløpene til
ønsket formål.

Norske bibeltekster er hentet fra Bibel 2011

Design: Torunn Hvale Melbø
Forsidebilde: Elyse Patten, Wycliffe Global Alliance
Trykk: Polinor

Wycliffe er en tverrkirkelig misjonsorganisasjon.
Formålet er å bidra til at bibeloversettelse,
alfabetisering, språkforskning og utviklings-
arbeid finner sted blant folkegrupper som
har behov for det. Wycliffe har utsendinger i
Afrika, Asia, Oseania og Mellom-Amerika.

LEDER

AGNES LID / DAGLIG LEDER

Gjøre opp status

Enda et arbeidsår går mot slutten. På samme måte som vi avslutter hvert regnskapsår med å se på inntekter og utgifter, resultat og balanse, bør vi kanskje se på innsatsen som er nedlagt. Det 'koster' også i overført betydning, og vi kan spørre – går det med overskudd?

Wycliffe har utsendingene jobbet for fullt i sine prosjekter med bibeloversettelse, språklæring, lingvistisk analyse, skriftspråkutvikling og andre oppgaver – alt etter om prosjektet er i startfasen, godt i gang, eller nærmer seg avslutning. Sammen med dem står medarbeiderne fra språkgruppene de jobber i, samt vi fra Wycliffe i Norge som driver informasjonsarbeid, personalarbeid, bistandsoppfølging og oppgaver knyttet til økonomi og administrasjon. Til sammen mange årsverk!

Ringvirkninger

For dere som følger med på Wycliffes arbeid, kan det kanskje se ut som om årene passerer uten store fremskritt ettersom arbeidet tar såpass lang tid. Men her må vi se på de lange linjene. Bibeloversettelse er et møysommelig arbeid, men tiden er ikke bortkastet. Vi ser stadig at arbeidet har ringvirkninger – mennesker kommer til tro, de modnes i troen, kristne fellesskap og menigheter dannes og vok-

ser blant språkgruppen som er engasjert i oversettelse. Bibeltekstene blir tatt i bruk så snart de er ferdigstilt.

Vi må be om hjelp til å se det som skjer med Guds øyne. Det er stort når troende kan samles og forstå bibelteksten. Det er stort når folk innser at de kan be til Gud på sitt eget språk. Da løsner jo virkelig bønner, og relasjonen til Far i himmelen blir nær. Det er stort når barn og voksne får bruke sitt eget språk både i skolegang og i kirken. Mennesker får trygghet i sin kulturelle og språklige identitet. Alle folkeslag er elsket av Gud og hvert menneske har iboende verdi.

Fremgang

Tallene taler også for seg. I dette bladet kan vi presentere årets bibeloversettelsesstatistikk. Igjen ser vi at antallet publiserte bibler, nytestamenter og bibeltekster stiger. Men det er særlig når vi sammenligner med tallene noen år tilbake, vi forstår hvor banebrytende dette er. Bibeloversettelse har pågått i snart 2000 år, men først

nå i vår levetid øker antallet oversettelser drastisk. Jeg så nettopp et interessant tall. I 1959 hadde 215 av verdens språk hele Bibelen. I 2022 har 724 språk hele Bibelen. Det er mer enn en tredobling på rundt 60 år! Ja bare de siste 15-20 år har veksten vært formidabel. Det betyr også at det ikke er urealistisk å kunne nå alle gjenstående språkgrupper i årene som kommer. Vi må bare ikke gi opp.

Det krever utholdenhet å stå i krevene arbeid over lang tid. Bibeloversettelse er ikke bare et mentalt krevende arbeid, det er også et åndelig arbeid. Bibelen er Guds inspirerte ord der Gud åpenbarer seg selv og sin vilje. Den blir nå tilgjengelig for folk som tidligere ikke har kunne høre, lese eller forstå. Som med annet misjonsarbeid, møter vi også åndelig motstand. Dette bør ikke overraske noen som har en kristen virkelighetsoppfatning. Den onde ønsker ikke å se mennesker komme til tro og bli frelst – å bli ført fra mørke til lys. Derfor blir det åndskamp.

Hvordan kan vi stå fast gjennom prøvelser og langvarig krevende arbeid? Dette er spørsmål jeg stiller meg selv. Måten vi arbeider på, må være bærekraftig – ikke bare med tanke på antall arbeidstimer kontra fritid, men også slik at det åndelige livet får næring. Blant utsendingene har også flere nevnt hvor hardt det kan være å stå i feltarbeid uten samme menighetsnettverk som de hadde hjemme.

Bærekraft

Nylig gikk jeg på en skogssti i det sørlige England. Mange av trærne der var gamle og store, og enkelte hadde grener som strakte seg langt utover. Mens jeg

” For at disse trærne skal stå stødig og kunne strekke grenene så langt utover og oppover, må de ha solide røtter.

beundret disse frodige trærne, sto det plutselig så klart for meg: For at disse trærne skal stå stødig og kunne strekke grenene så langt utover og oppover, må de ha solide røtter. Røttene må gå dypt ned i jorden, og de må få nok næring. På samme måte med mitt liv; for at jeg skal kunne være som et stort, friskt tre som tåler både solstek og vind, og kan strekke meg langt, må jeg leve forankret og rotfestet. Jeg må ta til meg næring – også åndelig. Jeg må leve nær Gud!

Den første salmen i Salmenes bok, bruker bildet på et tre ved rennende vann, om den som holder seg til Gud og hans ord. Profeten Jeremia formulerer seg på lignende måte: *Velsignet er den mann som stoler på Herren og setter sin lit til ham. Han er lik et tre som er plantet ved vann og strekker røttene mot bekken.*

Det frykter ikke når heten kommer, løvet er grønt. Det engster seg ikke i tørketider og slutter ikke å bære frukt (Jer 17,7-8).

I innledningen spurte jeg – går vi med overskudd? Ja, jeg mener vi gjør det. Arbeidet har også i år gitt målbare resultater. Det som kanskje er vanskeligere å måle, er om vi lever og arbeider på en bærekraftig måte. Jeg håper svaret er ja. Og jeg tror nøkkelen til et bærekraftig liv ligger i å søke Gud først. Bibelen har mange oppfordringer til dette, blant annet Jesu ord, *Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder og jeg vil gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er mild og ydmyk av hjertet, så skal dere finne hvile for deres sjel (Matt 11,28-29).*

Med dette ønsker jeg velsignet julehøytid og et bærekraftig nytt år! ■

Den store reisen

Det var spenning i luften da familien på fem rullet inn på Kjevik lufthavn i Kristiansand mandag 28. august. Kristoffer og Sigrid Hansen-Ekenes sjekket inn 11 kolli og et helt lass med håndbagasje. De fleste andre hadde med seg en liten veske, og skulle nok hjem igjen etter dagens møter. Hjem skulle de også – til et nytt og ukjent hjem for ungene, og et litt mer kjært sted for de voksne. I samme reisefølge fra Oslo var Cecilie og Stephen Thomas og deres datter. Sammen jobber de i prosjektet Together in Bible Translation på Madagaskar

TEKST OG FOTO KRISTOFFER HANSEN-EKENES

Kristoffer forteller:

Da vi landet på flyplassen i Antananarivo, kunne vi se at mye var endret siden sist vi var her på ferie i 2017. Økende synlig nød og fattigdom, en enorm befolkningsvekst og en gigantisk trafikkvekst! Og de som ikke går, sykler eller kjører bil, kommer i rasende fart på mopeder med fri eksos og kanskje hjelm.

Den første natten overnattet vi på kjente trakter på Isoràka, NMS' gamle hovedkvarter i hovedstaden – nå hovedkontor for Den gassisk-lutherske kirke (FLM). Her bodde vi fra 2011-12. Allerede neste formiddag gikk turen med egen bil videre til Antsirabé. Fra 2012 til 2013 bodde Sigrid og jeg på den gamle norske skolen på Antsirabé. På den tiden ble dette omgjort til et tverrkulturelt kompetansesenter som eies av NMS og FLM. Nå var det kjekt å se at stedet har utviklet seg i fortsatt positiv retning med nye bygninger, bugnende blomsterbed og generelt velholdte arealer. Men enda

bedre er det at aktiviteten på senteret øker og brukerne er byens egne folk. Dette var en drøm allerede da Lovasoa ble opprettet. Senteret måtte ikke bare være for utlendinger, men for alle. Og slik er det blitt. Tydeligst er det gjennom musikkskolen og språkskolen med 400 elever. Det yrer av liv her!

Naboer og kolleger

På Ambohimanabé bor vi sammen med Cecilie, Stephen og Charlotte Thomas. De er, som vi, utsendinger for Wycliffe og NMS. Vi er videre lånt ut til den lokale organisasjonen Together in Bible Translation (TiBT) som disponerer arbeidstiden vår. Cecilie og Stephen var på Madagaskar før korona-pandemien, men måtte evakuere til Norge etter bare 6 måneder. Cecilie har utdanning i interkulturell teologi. Stephen har administrativ kompetanse og har jobbet mange år i Wycliffe UK tidligere. De kjenner prosjektet godt fra før og det er en stor hjelp for oss! De er med andre ord våre nærmeste naboer og kolleger!

Oppgaver akkurat nå

En av våre hovedoppgaver har vært å få på plass visum. Vi er nå i ferd med å ferdigstille visum-prosessen og venter på våre gassiske ID-kort. Men den største og viktigste oppgaven vår nå, er å hjelpe ungene på plass i en ny kontekst hvor det meste er nytt, rart og annerledes. Maten, språk, været, vanene, vennene, temperaturen, blomstene og bakteriene – ja, det meste! De er tapre, men slitne, og savner Norge og alt det kjente.

Første møte med sjefen

Midt i september fikk vi møte Leoni Bouwer og Trabòny. Leoni er lingvist og leder Together in Bible Translation (TiBT). Hver av oss hadde også personlig samtale med henne for å forberede arbeidet vi skal inn i. Trabòny er pensjonert biskop i Toliàra-synoden og nå en av mange lokale medarbeidere som er gull verdt for oversettelsesarbeidet. Vi fikk noen fine dager sammen til både bønn, mat og hyggelig samvær.

Oppgavene som venter

Selv om Sigrid og jeg snakker offisielt gassisk ganske godt fra før, er det viktig å lære mer slik at vi kan gjøre en god jobb i prosjektet. Språket er nøkkelen når man skal jobbe med språk! Sigrid kommer til å få en nøkkelrolle i arbeidet med tegnspråkoversettelse. Dette er et helt nytt prosjekt som knapt er i oppstartsfasen, men som er sterkt ønsket av døvemiljøet. For døde gassere er skriftlig gassisk et fremmedspråk, mens gassisk tegnspråk er førstespråket og hjertespråket. Derfor er det naturlig at også de får en godt gjennomarbeidet oversettelse av Bibelen til sitt hjertespråk. Frem mot jul skal Sigrid lære gassisk tegnspråk og lære mer om hvordan man organiserer og leder oversettelsesprosjekter.

For min del går jeg inn i rollen som Consultant in Training (CIT). Som oversetterkonsulent med teologisk kompetanse skal jeg jobbe med Bibelen på grunnspråket. Det er morsmålsoversettere fra Bara, Tanòsy, Bestimisàraka Atsimo, Tandroy, Masikoro, Antakàraña

Gudstjeneste i kirka i Betafo. I denne frodige dalen, omgitt av vulkanske åser og elver, slo de første norske misjonærene seg ned i 1867.

og mange flere som oversetter ved hjelp av den offisielle gassiske oversettelsen. Min oppgave blir å bruke grunntekstene og ulike metoder og verktøy for å sikre at de forstår hva de oversetter, og se til at det er i overensstemmelse med grunntekstene. Viktig og vanskelig. Og gøy! Vi ser fram til å begynne og jobbe med dette arbeidet! ■

Språklæring før bibeloversettelse

Siden 2020 har en norsk familie bodd i et land i Sørøst-Asia for å jobbe med bibeloversettelse til et minoritetsspråk. De har lært seg landets majoritetsspråk, og er godt i gang med å lære seg nabolandets språk. I nabolandet finnes det nemlig en minoritetsgruppe som ønsker seg Bibelen på sitt morsmål.

TEKST ANE BOLLESTAD RØED / ELISABETH KVILESJØ BERG

For Ruth* skulle veien frem mot bibeloversettelse ta lang tid. Et møte med Sigmund Evensen på Gå Ut Senteret skulle endre kursen på livet hennes.

Reisen inn i arbeidet med bibeloversettelse er gjerne lang, og den ser svært forskjellig ut fra person til person. Ruth forteller hvordan hennes reise har vært:

– I 2005 begynte jeg på studiet 'tverrkulturell kommunikasjon' på Gå Ut Senteret i Trondheim. Sigmund Evensen, som på den tiden var daglig leder av Wycliffe Norge, kom på besøk til skolen og hadde forelesninger. Jeg syntes at bibeloversettelse høytes fryktelig spennende ut! Det var en lang vei fra mitt første møte med Wycliffe, til at jeg, med mann og to barn, skulle reise ut som utsending for Wycliffe, februar 2020.

Ruth forteller at avgjørelsen hennes om å jobbe med bibeloversettelse skjedde gradvis.

– Over flere år gikk jeg fra å tenke at bibeloversettelse er kjempespennende, men bare noe man drømmer om, til 'dette vil jeg, dette er mulig, jeg tar et skritt om gangen i den retningen', fram til det skjedde, sier hun. For ti år siden valgte Ruth å ta en master i anvendt lingvistikk ved det kanadiske universitetet Trinity Western University. Fakultetet heter "Canada Institute of Linguistics", ofte forkortet som CanIL. Der møtte hun også mannen sin. – Gjennom studiene fikk vi begge relevant utdanning slik at vi kunne jobbe med språkanalyse og bibeloversettelse, sier Ruth.

Noen ganger kan det være vanskelig å vite hva Wycliffes utsendinger jobber med. Ruth forteller hva hun og mannen forbereder seg på:

– For øyeblikket jobber vi med språkstudier. Vi studerer nasjonalspråket til folkegruppen vi skal jobbe med. Det blir hjelpespråket vi kan bruke når vi etter hvert kommer i gang med bibeloversettelse. Flere i språkgruppen behersker nasjonalspråket greit, men det er de kristne som har uttrykt et ønske om å få Bibelen oversatt til sitt eget språk. De forstår nemlig Bibelen på nasjonalspråket veldig dårlig.

Av sikkerhetsmessige grunner bor Ruth og mannen i nabolandet til folkegruppen de skal jobbe med. Derfor er det ekstra tidkrevende å lære morsmålet til folkegruppen.

– Vi brukte ett år på å lære oss dagligtalen til nasjonalspråket i det

landet vi bor i nå. Vi anslår at det vil ta oss to år å lære nabolandets nasjonalspråk. Når vi behersker det språket på et mer avansert nivå, begynner vi på oversettelsesprosjektet, forteller Ruth.

– Vi føler tidvis at språklæringen går litt sakte, men vi ser stadig fremgang, og det er det viktigste. Dette språket er svært annerledes fra norsk. Det er et tonespråk, og grammatikken er veldig forskjellig fra norsk.

Arbeidet med å lage skriftspråk har ikke begynt ennå, men Ruth og mannen gleder seg til de kan komme i gang.

– Det er alltid spennende med slikt arbeid for da må en hele tiden være i tett samarbeid med folkegruppen. Det er viktig å ta hensyn til hva de mener og ønsker. Det nytter lite at vi som lingvister lager det perfekte skriftsystemet for deres språk hvis ikke de selv liker det, forklarer Ruth.

– Som lingvister kunne vi komme til å anbefale at språkgruppen bruker samme skriftspråk som nasjonalspråket som et grunnlag for å lage eget skriftspråk. Det er allerede mange i språkgruppen som har studert og kan nasjonalspråket litt. Da blir det mindre nytt for dem å lære. Vi vet derimot allerede at dette sannsynligvis ikke får støtte blant folket, fordi de forbinder skriftspråket med buddhisme. De ønsker heller å bruke det latinske alfabetet. Da er det viktig at vi samarbeider for å lage et system som fungerer, og som de selv liker.

Ruth og mannen brenner for at mennesker skal få livene sine forvandlet når de får Guds ord på hjertespråket.

– Målet med arbeidet vårt er at denne

folkegruppen skal få det samme privilegiet som vi selv har; at de skal kunne få lese Guds kjærlighetsbrev til dem på det språket de forstår best, sier Ruth. De forteller videre om hvordan de opplever Gud i arbeidet sitt.

– Det er Gud som har vekket interessen i oss for dette arbeidet, som har sørget for å kalle dem som støtter oss med forbønn og penger, og som gir oss oppmuntring og motivasjon i det stadiet vi er på nå. Og så stoler vi på at det blir han som åpner dører og baner vei for oss etter hvert som vi går videre inn i prosjektet. Veien dit vi er i dag har vært lang, med mange muligheter for å 'hoppe av'. Men hver gang vi har tatt et skritt i tro, kjenner vi at Gud er med og gir oss det vi trenger for å fortsette, avslutter Ruth. ■

Det finnes kristne blant folkegruppen, og de har bedt om hjelp til å oversette Bibelen slik at de kan bli bedre kjent med Gud.

Foto: Wycliffe Global Alliance

MÅL ▶ Å kartlegge dialektsituasjonen til språkgruppen, utføre nødvendig språkanalyse, lage skriftnorm, gi opplæring til lokale oversettere og hjelpe dem med å oversette Bibelen.

Prosjektet er sensitivt, og vi kan ikke nevne navn på utsendinger, land eller språk.

Fødselshjelp i veikanten

Flommen som rammet Pakistan i august, er den verste i landets historie. Mange måtte forlate alt og flykte opp i høyden. I et telt ved veikanten, måtte Gangas søster føde. Uten et fødselshjelperkurs, ville ikke Ganga ha klart å hjelpe verken mor eller barn.

TEKST ELISABETH KVILESJØ BERG

Erona Matti, PCDP, 2013

Våre samarbeidspartnere i Pakistan har sørget for at kvinner i bistandsprosjektene har fått fødselshjelperkurs.

Våre samarbeidspartnere i Pakistan har gitt fødselshjelperkurs til mange kvinner i parkari- og kachhi-landsbyene. Ganga tok kurset gjennom et helseprosjekt PCDP hadde i fjor. Siden den gang har hun jobbet aktivt med å hjelpe gravide og fødende i landsbyen sin.

Etter at flommen rammet byen hennes i august, forlot hun og familien hjemmene sine og flyktet opp i høyden. Lenge måtte de bo i telt ved veikanten. Det var ikke bare hennes familie som måtte flykte, men også svigerfamilien og søsteren som var gravid i niende måned.

Et livreddende kurs

Ganga var svært bekymret for søsteren og barnet i magen hennes. Det fantes bare ett helsesenter i landsbyen de kom fra, men det stod nå under vann. Det gjorde henne også opprørt å se at så mange gravide kvinner i leiren sårt trengte medisinsk hjelp, både før, under og etter fødsel.

Men fordi Ganga hadde fått god opplæring som fødselshjelper, klarte hun å bistå søsteren under fødselen og fikk tatt imot barnet. Ganga møtte imidlertid på ulike utfordringer underveis. Stedet der søsteren fødte, egnet seg dårlig som fødestue, og de manglet medisiner. Tilgang på rent vann hadde de heller ikke. Likevel, på en eller annen måte klarte hun å hjelpe søsteren å føde et friskt barn. Flere fikk med seg at Ganga var en dyktig fødsels-

Foto: Ari Vitikainen

Erona Matti, PCDP, 2022

Flommen i august gjorde at hele landsbyer måtte flykte opp i høyden. Ganga, som har gjennomført et fødselshjelperkurs, bistår gravide og fødende.

hjelper. Det førte til at andre kvinner i leiren kom til Ganga, og hun hjalp dem med det de trengte.

Ganga sa: – Svangerskap og fødsler kan ikke vente til nødsituasjoner eller naturkatastrofer er over. Det er nettopp da en kvinne og hennes barn er mest sårbare og i størst behov av omsorg og hjelp. Jeg står i takknemlig-hetsgjeld til PCDP som ga meg og flere andre fødselshjelperkurs! Det er bare på grunn av ferdighetene jeg har fått gjennom dette kurset, at jeg var i stand til å tjene samfunnet mitt. Det gjorde at jeg klarte å redde livet til søsteren min og barnet hennes!

Drar nytte av hjelpen

Ganga virket redd da hun snakket om søsteren sin. Hadde hun ikke gått kurset, kan det tenkes at hun hadde mistet søsteren og barnet. Ganga spiller nå en aktiv rolle i å hjelpe andre gravide kvinner i omkringliggende telt som trenger omsorg både før og etter fødsel.

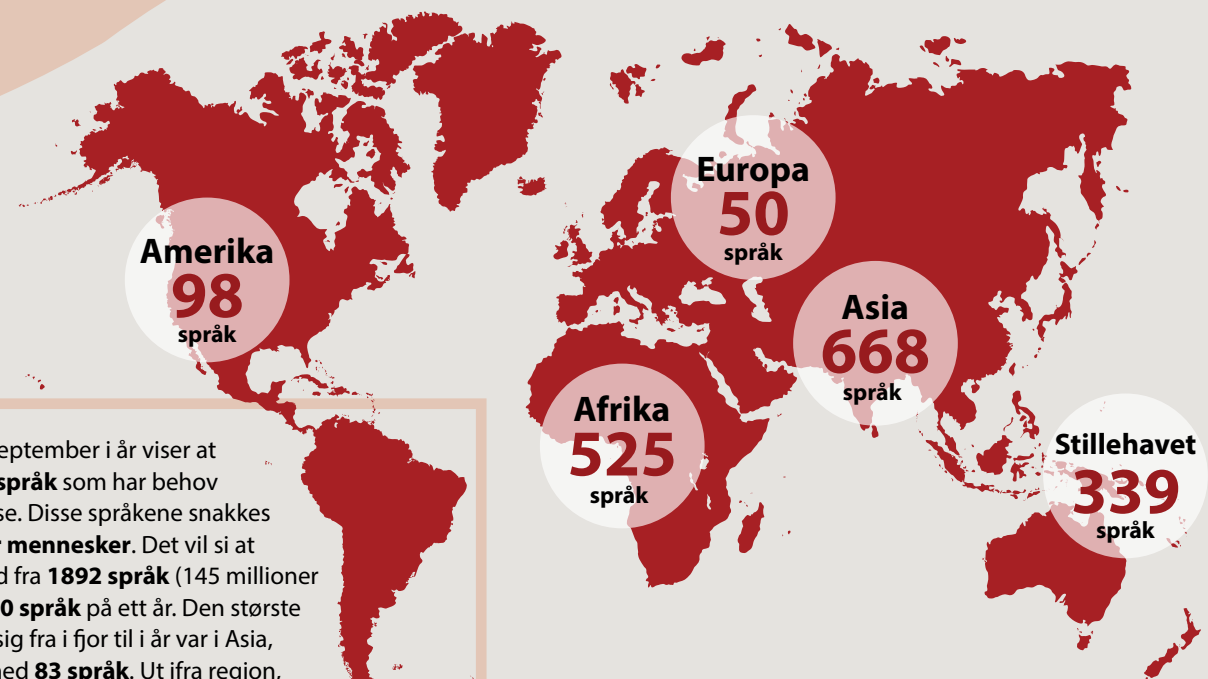
Etter flomkatastrofen i august, bevilget styret i Wycliffe en ekstra sum til samarbeidsorganisasjonene våre i Pakistan. Lederne for PCDP og KCDA takker Wycliffe for nødhjelpsgaven!

” Det er bare på grunn av ferdighetene jeg har fått gjennom dette kurset, at jeg kunne hjelpe til med fødselen.

Millioner får tilgang til Bibelen

Vi har fantastiske nyheter å rapportere! Den globale Wycliffe-alliansen har nettopp gitt ut ny statistikk om bibeloversettelse i verden. **Opptil 97 prosent av verdens mennesker har i dag tilgang til hele eller deler av Bibelen på det språket de forstår best.**

Dette inkluderer 16 millioner mennesker som bare for ett år siden ikke hadde tilgang til et eneste skriftsted på sitt språk!

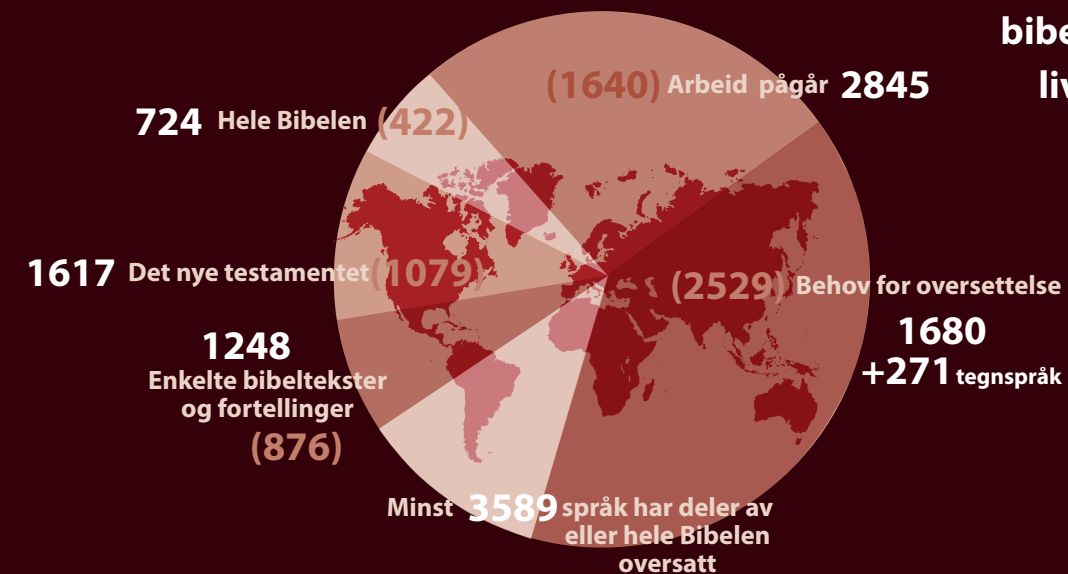

► Statistikken fra september i år viser at det gjenstår **1680 språk** som har behov for bibeloversettelse. Disse språkene snakkes av **128,8 millioner mennesker**. Det vil si at tallene har gått ned fra **1892 språk** (145 millioner mennesker) til **1680 språk** på ett år. Den største endringen tallmessig fra i fjor til i år var i Asia, der antallet sank med **83 språk**. Ut ifra region, fordeles de gjenværende språkene som trenger å starte bibeloversettelsesarbeid slik:

Bibeloversettelse i verden

Fra 2005 til 2022 har det skjedd en enorm vekst innen bibeloversettelse i verden.

Tallene fra 2005 står i parentes.

Språk trenger ikke Bibelen. Folk trenger Bibelen. Målet med bibeloversettelse er at liv blir forvandlet!

Innen rekkevidde

I verden i dag anslår man at det finnes det 7388 levende språk, inkludert 386 tegnpråk. Bibeloversettelse er påbegynt eller under arbeid på 2846 språk i 157 land. Om få år vil alle språk i verden der det er behov ha hele Bibelen eller deler av den på sitt språk. Den globale bibeloversettelsesbevegelsen fortsetter å akselerere, med ringvirkninger som går langt utover tall. Statistikk og tall er selvfølgelig spennende, men det som virkelig skjer er at liv og samfunn blir forvandlet ettersom flere og flere mennesker får tilgang på Guds ord!

Tallene er hentet fra www.wycliffe.net
Wycliffe Global Alliance presenterer hvert år statistikk over hvor mange språk som har eller mangler Bibelen, om pågående arbeid og behov.

Å be på morsmålet – for første gang

TEKST ANDY F. OVERSATT ELISABETH KVILESJØ BERG

Claudia Love, 2018, unsplash

Når du sår et frø, kreves det ideelle forhold for at frøet skal kunne spire. Når et nytt skudd kommer opp fra jorda, vet vi at betydelig vekst allerede har skjedd, selv om det vi ser er lite og skjørt. Når Jesus snakker om vekstprosesser i Matteus 13, blir tro sammenlignet med vekst. Denne sannheten kom tydelig fram i livet til Tahir*, et medlem av bibeloversettelsesteamet til beraki* i Sentral-Asia.

*Prosjektet er sensitivt, og vi kan ikke nevne navn på utsendinger, land eller språk.

I mai 2021 gjennomgikk oversetterne utkastet til 1. Mosebok med Feruza, prosjektets konsulent.

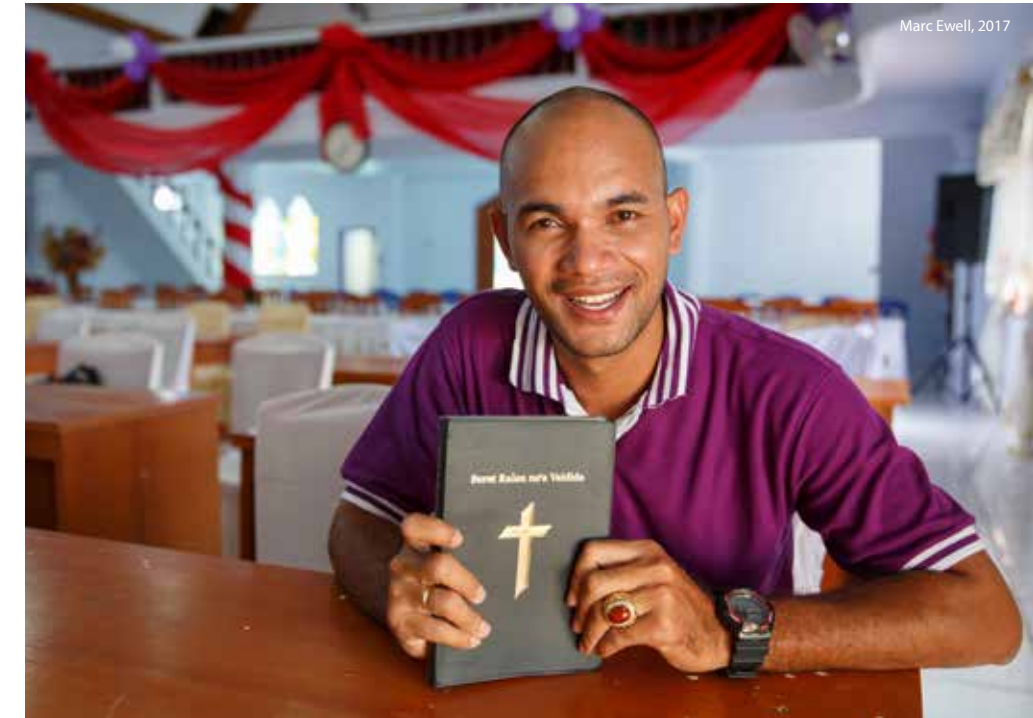
Sammen med teamet startet Feruza dagen med å spørre Gud om han kunne velsigne arbeidet deres. Dette gjorde hun på morsmålet sitt, usbekisk, fordi det var den enkleste måten for henne å henvende seg til Gud på. Beraki-teamet ble sjokket over hvor enkelt hun snakket med Gud på sitt språk, og de kommenterte hvor vakkert det var.

Men da skjøt Tahirs medoversetter inn og sa at folket deres ikke bruker beraki når de ber til Gud. Det gjorde de bare på nasjonalspråket, fordi de trodde ikke at Gud ville ta imot deres bønner på beraki. Feruza ble forferdet over å høre dette. Hun forsikret oversetterne om at bønn er kommunikasjon med Gud fra hjerte til hjerte og at han gleder seg over at vi snakker til ham på våre egne språk.

Og gjennom den samtalen, ble et frø sådd.

Seks måneder senere, møttes teamet igjen. De startet igjen hver arbeidsdag med bønn, som oftest ledet av Feruza. Det var på den tiden at Tahir deltok i en liten samling med lokale kristne der han bestemte seg for å bli en etterfølger av Jesus. Livgivende vann hadde nå fått bløtlegge jordsmonnet i hjertet hans. Et frø hadde begynt å vokse!

Oversetterteamet var samlet igjen i mai 2022. Etter en lang arbeidsdag spurte Feruza om Tahir kunne be for

Marc Ewell, 2017

Bibeloversettelse bidrar til at folk forstår at det er mulig å snakke med Gud på sitt eget språk!

” Gud gleder seg over at vi snakker til ham på våre egne språk!

måltidet de skulle spise. Han sa ja og sa at han ville be på nasjonalspråket, men Feruza oppmuntret ham til å be på beraki i stedet. Tahir nølte bare et øyeblikk, men så begynte han å be på morsmålet.

Ikke lenge etter spurte et teammedlem fra et annet land Tahir om han noensinne hadde gjort det før. – Jeg har bedt på beraki i hodet mitt, svarte Tahir, – men dette var første gang jeg har bedt

høyt! Jeg takket Gud for maten og ba for arbeidet vårt og familiene våre. Med en gang jeg begynte å snakke, var det ikke vanskelig å fortsette!

Og slik fikk den idéen som var sådd i Tahirs hjerte slå rot, spire, og til slutt bli til noe synlig, og hørbart. Tahir hadde lært at det er mulig å be til Gud på alle språk, til og med på beraki!

Tilgivelse der tilgivelse ikke eksisterer

Sigmund og Ingjerd Evensen arbeidet i tjue år med å oversette Bibelen blant umanakaina-folket på Papua Ny-Guinea. Å oversette Bibelen tar lang tid, spesielt dersom bibelske nøkkelord, som for eksempel «nåde» eller «tilgivelse» ikke finnes i kulturen eller i språket. Sigmund ventet og ventet på den dagen folk kunne forstå begrepet tilgivelse.

Det var i møte med en spesiell hendelse at dette ordet ble skapt.

TEKST OG FOTO SIGMUND EVENSEN

Ingjerd og Sigmund brukte 20 år av sine liv i Bonenepi for at folket skulle få Bibelen på sitt språk.

Det er kveld i Bonenepi. Jeg sitter på gulvet og leser i lyset fra parafinlampe da jeg hører lette skritt utenfor og like etter den velkjente skrapingen av negler på bambusdøra. «Wi idiwu, bo?» «Jada, kom bare inn!» Det er Yayami, lillebror og min beste venn og medhjelper blant umanakainafolket. Han ser oppskaket ut.

De ca. 2.500 menneskene som snakker umanakainaspråket lever isolert inne i Owen Stanley fjellene helt sør-øst i Papua Ny Guinea. Da vi kom til Bonenepi fem år tidligere, hadde vi ikke noe felles språk vi kunne kommunisere på. Det fantes ingen bøker og ikke noe alfabet. Det var heller ingen som var kristne. Men høvding Maya, Yayamis far, adopterte oss som familiemedlemmer. Vi ble lært opp både i språket og levestilten og etter hvert fikk vi utarbeidet både alfabet og grammatikk.

Leseklasser hadde også kommet i gang og vi var så smått begynt med oversettelsen av det Nye Testamentet. Problemet var bare at det tok så lang tid å finne uttrykk for mange av nøkkelbegrepene i Bibelen.

«Jeg kommer bare for å si at jeg drar i morgen tidlig.» «Å, hvor skal du? Blir du lenge borte?» «Nau deni mena kayasugani» Jeg går, og kommer aldri mer tilbake...» Jeg kvakk til. «Kommer du ikke tilbake? Hva er det som har hendt?»

Det viste seg å være den samme gamle historien: Noen i landsbyen hadde fornærmet Yayami, og nå gjorde han det som var vanlig praksis i slike situasjoner – nemlig å dra sin vei. Dermed ville han få hevn – ved å kaste skam på den som hadde fornærmet han.

I flere måneder hadde vi forsøkt å finne et uttrykk for «å tilgi». Ikke nok med

” Tilgivelse. Ved det forstod han også hva Gud har gjort for oss mennesker.

at det ikke så ut til å være noe eget ord for tilgivelse. Nei, hele begrepet virket ukjent. I umanakainasamfunnet råder nemlig loven om «øye for øye og tann for tann.» Å tilgi er noe en ganske enkelt ikke gjør.

Jeg forsøkte å fortelle Yayami om hva tilgivelse innebærer. Jeg slo opp i Lukas 23:44 og fortalte så godt jeg kunne om Jesus som ba Gud om å tilgi dem som hadde korsfestet han. «...tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør». Og i Matt.18:22 – om svaret Peter fikk da han spurte Jesus om hvor mange ganger han skulle tilgi en bror som forgikk seg mot han. Kunne ikke Yayami i alle fall forsøke å glemme - kaste bak ryggen - det som hadde hendt?

Jeg visste hva svaret ville bli: «Dumhet.

Ingen glemmer noe sånt. Kanskje «kjølner mitt indre ned» om noen år, men glemme det kan jeg ikke. «Nei, - nau deni mena kayasugani – jeg går, og kommer aldri mer tilbake.»

Hvilket adverb var det Yayami nettopp hadde brukt? Deni mena, - jeg hadde hørt ordene brukt i forbindelse med det å gi noe til en annen person uten å vente å få noe igjen, men jeg hadde ikke hørt dem i forbindelse med verbet «å gå». Deni mena – en selvbestemt, betingelsesløs og endelig handling. Kunne det tenkes at disse ordene kunne brukes i andre sammenhenger også? Hjertet mitt begynte å slå raskere. Jeg ba Yayami om å sette de to ordene sammen med verbet for «å viske

ut av sinnet». Han tenkte lenge, og så sa han: «Deni mena notagogapani. Er det virkelig mulig å bestemme seg for noe sånt?»

Yayami ble i landsbyen. I dag er han en av lederne for de kristne. For ham var det ikke nok å få uttrykket for tilgivelse oversatt til umanakaina. Han måtte selv lære å sette ut i praksis det som i hans verden syntes helt meningsløst, nemlig å skulle ta en «selvbestemt beslutning om betingelsesløs og endelig viske ut av sinnet» den uretten som var gjort mot han. Tilgivelse. Ved det forstod han også hva Gud har gjort for oss mennesker.

Juleevangeliet på mange språk

Lukas 2, 1-14 på språk der Wycliffe har pågående bibeloversettelsesarbeid

1 ལུང་ཨིང་ཏུ་ཅན་ཅིག་མང་ཡིས་
གེ་སར་ཨ་གས་ཏུ་གེ་པོ་མི་རྩི་གེ་གར་ནེ་ང་ནེ་ག་ཀན་མི་
གང་པོ་ཀྱི་མི་ཆེ་ཡག་གྲུག་ཀ་པ་བུ་མ།

2 Toy ñy valiboky voalohany taminin'ñy naha-govarinerana
an'i Kirinio ta-Siria aña.

3 Yov ma avilanyo sapêng i ining unyak ôdôh nenanena
ek iggya ining athên.

4 Юсуп те Галиладағы Насыра қаласынан жолға
шығып, Яхудиядағы Бейтлехем деп аталған
Даўыттың қаласына келди. Өйткени ол
Даўыттың ұрпағынан еди.

5 ཉེ་རྩོ་གེ་ལུན་ལྷན་ མ་རེ་ཡམ་བུ་ རྩོག་ཀའ་ཉེ་
མི་ཆེས་པེ་ལ་དེན་གེ་ རིག་ཉེ་བུ་སྤ་ལ། ཉེ་ལྷ་ཏུ་གང་ཀ་
མ་རེ་ཡམ་ག་ ལ་ཉེ་ཆང་ཅ་གེ་སྤ་ལ།

6 Soliyan nilon sog Beytlaham, minatong na og waktu nog
pogbata' in.

7 A wuluta a dinxe folo la. A x'a lala faano to, x'a bula
marafen darjininxulunjo xono, katugala i man dula soto
luntanjiqidula.

8 Waykusannay gushkayke kegallaw awne lavakkilo
veemme kuusundheka goshaddhoma rafaki hagma.

9 Mantii o ye maleeka lo é i yée yáa i la. O ywáa nò lo, Ala
nólɔya óo mánnan mánnan ke i lámiin. Ii sháan koyooŋe.

10 La hoy irakiraky iñy tañamindreo : "Ko matahotsy, fa
minday talilisoa maharavo fo anareo iaho, la haravoabe
ho any ñ'olo aby toy.

11 Kiyollahoile aziya badša Daudor šohorot tūwaralla
ekzon basailoya zormo oiye. Hiba Mosi, he Malik. 12 Ei
hota soyide hiyanor sinno oilde, tūwara ek gura fuware
hañdailot hoor beraiya neñaiya dekiba."

13 Na mwansanga, wabulukira mwinji wa anyankhondo a
kudzulu, pabodzi na anju, mbakhakuza Mulungu na mafala awa:

14 "Mamanuga God kunumau esida tondau e mena si nu
tepapemei, ade waira kawareya ka e iyapanaiyoma nuwaiya po ki
mu kuduba ka nuwabagi rabineya idiwono."

Phil Hearing, 2018, unsplash

Tusen takk!

Du som giver har bidratt til at mange
mennesker i disse språkgruppene har fått
høre julens budskap på sine egne språk!

Wycliffe

Bibelen på
hjerter-
språket

Språk

The hjerne,
Sor-Asia

Maskoro,
Madagaskar

Muslim,
Papua
Ny-Guinea

Unit*,
Sentral-
asia

Thangla,
bhutan

K-språk*,
Øst-Asia

Kasonké,
Mail

Tsamakko,
Etiopia

Mañon,
Eftenbens-
kysten

Bara,
Madagaskar

Raja*,
Sørøst-Asia

Sena,
Mosambik

Umanakina,
Papua
Ny-Guinea